

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNE REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Jakuba Camrdu Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **G. F.**, zastoupené Mgr. Petrem Miketou, advokátem se sídlem v Ostravě, AK Jaklovecká 18, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 6. 2008, č. j. 63 Az 115/2007 – 36,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 6. 2008, č. j. 63 Az 115/2007 – 36
se z r u š u j e a v ě c s e v r a c í tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 1 – 903/VL - 07 - 11 2007 ze dne 26. 11. 2007. Žalovaný výše uvedeným rozhodnutím zamítl žádost o udělení mezinárodní ochrany stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatelka v kasační stížnosti vyjadřuje nesouhlas se závěrem žalovaného a následně i krajského soudu o tom, že o mezinárodní ochranu požádala, aby se vyhnula

vyhoštění. V této souvislosti namítá, že důvodem žádosti bylo smíšené manželství. Stěžovatelka je muslimka, manžel je žid a z tohoto důvodu byla stěžovatelka v zemi původu pronásledována a bylo jí vyhrožováno. O mezinárodní ochranu spolu s manželem požádali v okamžiku, kdy je o možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu informovali německé a následně české orgány. S manželem chtěli jít do Německa z rodinných důvodů. Správní orgán dle stěžovatel nevezl v potaz vše, co stěžovatelka uvedla ve správním řízení a zcela vykonstruoval nové důvody. Stěžovatelka dále namítá, že se správní orgán nezabýval všemi informacemi, které v pohovoru uvedla. Stěžovatelka odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 187/2004 - 49 ze dne 26. 4. 2004, kde se soud vyjadřoval k výkladu pojmu sociální skupina a taktéž na rozhodnutí č. j. 6 Azs 50/2003 - 89 ze dne 24. 2. 2004, kde se soud zabýval povinností správního orgánu zjistit faktické poměry v zemi původu žadatele o azyl. Dále stěžovatelka uvádí, že ženy – muslimky se nemohou provdat za muže jiného náboženského vyznání. Tyto ženy jsou vyloučeny ze společnosti a příslušníci jejich rodin mohou být zabiti, jelikož svým jednáním pošpinily čest rodiny. Stěžovatelka dále namítá, že žalovaný neposoudil situaci v případě návratu do vlasti. Stěžovatelka navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 29. 8. 2008. Popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, odkazuje na správní spis a vydané rozhodnutí. Žalovaný shledal, že stěžovatelka požádala o poskytnutí mezinárodní ochrany s cílem legalizovat pobyt na území ČR kvůli snaze vyhnout se správnímu vyhoštění. Shledává kasační stížnost nepřijatelnou a navrhuje její odmítnutí.

Ze spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 21. 11. 2007 podala stěžovatelka žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedla, že má ruskou státní příslušnost a vyznává islám. Jako důvod odjezdu z vlasti uvedla obavu z vahhábíť, kteří ji vyhrožovali smrtí, neboť se provdala za Žida. Dále uvedla, že v březnu 2007 uzavřela sňatek i přes nesouhlas příbuzných. V srpnu 2007 ji neznámí lidé vyčítali vztah s Židem, v říjnu odjela do Moskvy a od sestry se dozvěděla o výhrůžných zprávách SMS. Po domluvě s manželem se rozhodli opustit Rusko. O pomoc nepožádala státní orgány vlasti, neboť je přesvědčena o zkorumpovanosti policistů. V listopadu 2007 přiletěla do ČR a po týdenním pobytu v hotelu s manželem se snažili dostat za příbuznými do Německa. Poté byla vrácena a bylo jí uloženo správní vyhoštění. Žalovaný po provedeném řízení v odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že „bylo objasněno, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany výše jmenované jsou úsilí zaměstnávat se v ČR a snaha legalizovat zde svůj další pobyt.“ Žalovaný poté aplikoval § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou zamítl. Stěžovatelka brojila proti tomuto rozhodnutí žalovaného žalobou ke krajskému soudu, ve které namítala, že žalovaný nezjistil řádně a úplně skutkový stav věci a dále tvrdil, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný dle stěžovatelky nezkoumal informace o zemi původu a taktéž nedostatečně odůvodnil zjevnou nedůvodnost ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný měl dle stěžovatelky skutkový stav přezkoumat z toho pohledu, zda stěžovatelce nehrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka dále v žalobě namítala, že se svým manželem hledala místo, kde by mohli svobodně žít. Nebylo možné, aby žili v páru v Rusku či Izraeli, neboť manžel je žid a stěžovatelka je muslimka. Stěžovatelka se svým manželem nemohli svobodně chodit do divadla, sňatek museli tajit,

aby neměli potíže se zaměstnáním. Bylo jim vyhrožováno, přičemž intenzita vyhrožování dosahovala dle stěžovatelky úrovně pronásledování. Proto se rozhodli požádat o poskytnutí mezinárodní ochrany v Evropské unii. Krajský soud žalobu zamítl, když dospěl k závěru, že stěžovatelka podala žádost o mezinárodní ochranu až v momentu, kdy jí bylo uděleno správní vyhoštění, ačkoli o tuto mohla požádat dříve a byly tak naplněny podmínky pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu. K námitkám stěžovatelky ohledně nedostatečného odůvodnění zjevné nedůvodnosti žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany krajský soud uvedl, že žalovaný se svědomitě a odpovědně zabýval žádostí stěžovatelky a vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Proti rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb., NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná, a to z následujících důvodů. Krajský soud se vůbec nevypořádal s námitkou stěžovatelky směřující proti neudělení doplňkové ochrany, ani nehodnotil stěžovatelkou uváděné důvody podání žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany, čímž se dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele (čtvrtý důvod přijatelnosti).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a shledal kasační stížnost důvodnou.

Stěžovatelka jak v žalobě, tak v kasační stížnosti brojila proti nesprávné aplikaci ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, když žalovaný žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany shledal účelovou, podanou s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Dále namítala, že žalovaný neposuzoval skutečné důvody, pro které stěžovatelka podala žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 zákona o azylu a taktéž neposuzoval možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Krajský soud posouzení doplňkové ochrany podle § 14a zcela opominul a k této námitce se v odůvodnění rozsudku nevyjádřil. Již sama tato skutečnost představuje bez dalšího důvod pro zrušení rozsudku krajského soudu, neboť způsobuje nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Námitku stěžovatelky ohledně nedostatečného odůvodnění zjevné nedůvodnosti žádosti stěžovatelky, tedy nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, krajský soud samostatně neposuzoval, pouze obecně konstatoval, že z odůvodnění rozhodnutí žalovaného vyplývá, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů, a že žalovaný posoudil žádost stěžovatele odpovědně a svědomitě. Závěry krajského soudu jsou i v této části odůvodnění rozsudku nepřezkoumatelné. Přesto, že stěžovatelka zcela konkrétně v žalobě namítala, které důvody ji vedly k podání žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany, krajský soud se těmito nezabýval a pouze uvedl, že námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu nemohou obstát.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své rozhodnutí č. j. 5 Azs 24/2008 - 48 ze dne 15. 8. 2008, dle kterého „použití § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, vykládaného v souladu s čl. 13 a 18 směrnice Rady 2004/83/ES a čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) směrnice Rady 2005/85/ES vyžaduje třístupňový test: 1) zda hrozí stěžovateli vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny; 2) zda mohl žadatel požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve; a 3) zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze“ s cílem vyhnout se tomuto hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny. Tyto tři podmínky musí být splněny kumulativně; v případě nesplnění byť jedné z nich nelze § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, aplikovat.“

V citovaném rozhodnutí dále Nejvyšší správní soud dospěl k níže uvedeným závěrům:

„Lze tedy uzavřít, že z čl. 13 a 18 kvalifikační směrnice ve spojení s čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) procedurální směrnice vyplývá, že žádost o mezinárodní ochranu lze posoudit jako zjevně nedůvodnou, pokud žadatel podává žádost „pouze“ proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon dřívějšího anebo blížícího se rozhodnutí, které by vedlo k jeho vyhoštění, přičemž podání žádosti po obdržení rozhodnutí o správním vyhoštění a priori nevylučuje, že mu bude udělen azyl nebo doplňková ochrana, pokud mu hrozí pronásledování z azylově relevantních důvodů, resp. skutečné nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany...

...Ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu je nutné vykládat tak, že jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal [POUZE] s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak“. Jen takový výklad je v souladu s čl. 13 a 18 kvalifikační směrnice ve spojení s čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) procedurální směrnice. Tento výklad ostatně odpovídá i dalším důvodům pro posouzení žádosti jako zjevně nedůvodné [§ 16 odst. 1 písm. a): „[žadatel] uvádí POUZE ekonomické důvody“ či § 16 odst. 1 písm. c): „[žadatel] žádá o udělení mezinárodní ochrany POUZE proto, aby unikl situaci všeobecné nouze“]. Vložení slůvka „pouze“ nic nemění na tom, že podání žádosti o mezinárodní ochranu až v případě hrozícího vyhoštění je ve valné většině případů účelové (k tomu viz skutkový stav ve většině výše uvedených dosavadních rozhodnutích Nejvyššího správního soudu). Nicméně pokud žadatel přesvědčivě prokáže, že mu hrozí v zemi původu pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo skutečné nebezpečí

vážné újmy, je žalovaný povinen se zabývat i jeho tvrzeními podle § 12 a § 14a zákona o azylu, a případně azyl či doplňkovou ochranu udělit...”

Ve smyslu výše uvedených zásad je nutno postupovat i v projednávané věci. Pokud žalovaný zcela opomenul posoudit tvrzené důvody ohledně pronásledování stěžovatelky v zemi původu, ačkoli tyto ve správním řízení stěžovatelka tvrdila, zatížil svoje rozhodnutí vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Pro tuto vadu měl již krajský soud rozhodnutí žalovaného dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušit.

Z důvodů výše uvedených proto také kasačnímu soudu nezbylo, než rozhodnutí krajského soudu zrušit a vrátit mu k dalšímu řízení (§ 110 s. ř. s.). V dalším řízení se krajský soud zaměří na nápravu vytýkaného pochybení, přitom volba prostředků bude záviset na úvaze soudu s ohledem na další vývoj procesní situace.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (ustanovení § 53 odst. 3, ustanovení § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. prosince 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu